

CANNES-I JELENTÉS

Május 2-án este ünnepeles keretek között megkezdődött a 11. cannesi filmfesztivál. S bár már napok óta folynak a bemutatók, egyelőre nem sok jót mondhatunk a bemutatóra kerülő filmekről. Mindössze egy alkotás gyakorolt mély benyomást a szakemberekre és a nézőközönségre egyaránt, a szovjet „Szállnak a darvak”, amely a fesztivál második napján került bemutatásra. Igen nagy sikere volt. A lapok a legnagyobb elismerés hangján írták a film művészi értékeiről és újonnan felfedezett sztárként ünnepelték Tatjana Szamojlovát, a film főszereplőjét, aki szerényen mosolyogva köszönte meg a tapsokat. A többi film, amely eddig a műsoron szerepelt, még a jó átlagot sem éri el.

A megnyitó estén a svéd Arne Suckdorff „A dzsungel legendája” című egész estét betöltő színes dokumentumfilmjét mutatták be. Miután Suckdorffot a világ egyik legjobb dokumentumfilm rendezőjeként tartja számon a szakmai közvélemény, a filmet nagy várakozás előzte meg. A dokumentumfilm, amely India egyik primitív néptörzsének — a muriasnak — életét örökíti meg, hosszú hónapok munkájának eredménye, amelyeket a

Sophia Loren és Anthony Perkins a »Vágy a szílfák alatt« című filmben

rendező egész stábjával és feleségével a helyszínen töltött. Főszereplője Chendru, egy tizenkét esztendőes hindu fiú, szerepel még nagyapja, Ginju, a híres vadász és ezenkívül számos konfliktust okoz Chendru barátja, egy kis leopárdbébi. A murias törzs életét a napsütés és a sötétség, a jó és a rossz hatalma irányítják. A sötétséget, a gonoszt, a tigris és a falu körül leselkedő egyéb ragadozó állatok testesítik meg. Megjelenésük elég ahhoz, hogy a törzs tagjai kiközösítsék magukból a falu legderekkab vadászát, abban a hitben, hogy ő hozta a falura a gonosz hatalmát, mivel

idegenből házasodott. Bár csodálatosan szép dzsungelfelvételeket láthattunk a filmben — értékét lerontotta a rendező konzervatív szemlélete, amely a maga primitívségében idillikus életnek akarja ábrázolni ezt az évezredes elmaradottságot és teljesen tagadja a haladás szükségességét.

A norvégek „Aki megmenekült” címmel mutattak be egy ellenállási történetet, amelynek hőse egy norvég katona 1943-ban a megszálló náciak elől menekítette életét. A történet való eseményeken alapszik és egykori hőse — mint néző — maga is megjelent a bemutatón. Az

igaz mondanivalójú és mély érzéssel megalkotott film hatását azonban lerontotta a vontatottság, amely a történetből adódó feszültség ellanyhulásához vezetett.

Az első nagy csalódást, az amerikai „Vágy a szilfák alatt” című film keltette, amelyet O'Neill világhírű színdarabja alapján készítették. A dráma közép-pontjában féltékenység áll, amely atyát és fiút állít szembe egymással. Hősnője egy fiatal olasz emigránsnő, aki azért megy nőül Efraim Cabothoz, hogy végül is biztonságot és otthont találjon, ehelyett azonban izzó szenvedélyek keresztüzzébe kerül. Az amerikai Phaedra szenvedélye vizionzásra talál, de a mostohaanya és fia éppúgy nem tudják

elkerülni a tragikus végét, mint Racine drámájának hősei. A film alkotói kitűnő színészeket vonultatnak fel. Annát, a főszereplőt Sophia Loren alakítja — akinek ez az első hollywoodi filmszerepe — Abelt, a fiút, Antony Perkins, s az öreg Efraimot Bull Yves kelti életre. A film azonban ennek ellenére unalmas és vontatott. Delbert Mann, a rendezője — aki három évvel ezelőtt Cannes-ban nagydíjat nyert, „Marty” című alkotásával — ez alkalommal inkább a mindennapi élet tükrözésére törekedett, mint a tragédia hangsúlyozására, s ezzel rendezői felfogása ellentétbe került a darab mondanivalójával. A film teljesen nélkülözi a filmszerűséget, voltaképpen fotografált

színház. Az ittlévő amerikaiak, akikkel módunkban volt beszélni, maguk sem értették meg, hogy miért ezt a félresikerült alkotást küldték a cannesi filmszativálra.

A franciák elsőnek Giono regényéből készült „Aradat” című filmjüket mutatták be, amelyet — nyilván nem ismerően Homoki Nagy „Cimborák”-jának történetét — mint a film-történet leghosszabb forgatási idejű alkotását tartja számon a francia filmsajtó. Francois Villiers rendező — aki egyébként Jean Pierre Aumont, a kiváló színész öccse, csaknem három esztendőn keresztül dolgozott a filmen, amely jelenetei szinte kizárólag stúdiókn kívül játszódnak. A történet keretül a gyönyörű provance-i táj szolgál, társadalmi háttéréül ott látjuk Giono közismerten pitoreszk alakjait, pásztorokat, halászokat, vadászokat, szektázó jehovistákat, egyszerű embereket, akik számára a mindennapi szabadság többet ér a pénznél. A film közép-pontjában egy örökösödési vita, valamint egy gátépítés áll és párhuzamba állítja azt a pusztítást, amelyet egy új mederbe terelt folyó és egy magát eszeveszvetten az örökség után vető család őrjöngése okoz. Mindezek ellenére a film nem mondható sikerült alkotásnak. A párhuzam teljesen érthetetlen és erőltetett, a

Chendru, a tizenkét éves hindu fiú, „A dzsungel legendája» című film főszereplője

Giono-i táj, ahol a »Forrásvíz« című film játszódik

film a gyönyörű tájfelvételek ellenére unalmas és zavaros.

Akarva, akaratlan nevetnünk kellett az osztrákok filmjén, amely harmadik része egy Erzsébet királynéről készült filmsorozatnak. Különösen a királyné magyarországi tartózkodását megörökítő jelenetek hatottak számunkra komikusnak. Az osztrák rendező ugyanis a legbanálisabb és leg-hazugabb álmagyar exportgiccekkel, cigánytáborral, duhajkodó mulatozással ábrázolja a királynő századvégi magyarországi látogatását. Azután a történet

színhelye átvevődik Olaszországba —, de az olaszok se járnak jobban.

Lidércnyomászerűen ostoba az argentinnek „Rosaura tíz óraker” című filmje. Egy öregedő és csúnya festőről szól, akinek képzeletében megszületik az eszményi leány ábrándja. Megfesti az arcképét és beleszeret alkotásába. Néhány nap múlva, este tíz óraker megjelenik szállásán, egy modern panzióban képzeletbeli modelljének megszólalásig hű hasonmása. Ez a fantazmagória aztán a későbbiek során gyilkossági törté-

netté alakul, s egy hihetetlenül együgyű mesévé válik.

Az elmondottak alapján is látszik, hogy bizony nagyon siralmas az első cannes-i hét mérlege. A „Szállnak a darvak” immár bizonyosnak látszik, hogy a kitüntetett filmek közé kerül, mert még a jobboldali francia sajtó is nagy elismeréssel ír róla. Egyébként hátra van még több, a fesztivál „eseményének” beharangozott film bemutatója, köztük a mi, itt-hon is sikert aratott „Vasvirág” című filmalkotásunk.

PALÓCZ ÉVA

CANNES 1958 — AZ IRODALOM JEGYÉBEN

Még nem tudhatjuk, mi minden meglepetéssel szolgál majd az ez évi cannes-i filmfesztivál. Egy azonban nagyon valószínűnek látszik: újabb fordulatot hoz abban a vitában, amely az irodalom és filmművészet, az írók és a rendezők viszonyáról folyik immár évek óta, hol hangosan, hol a hamu alatt parázsolva, s amelyben már-már olyan felszólítások is elhangzottak az írókhoz: el a kezekkel a filmtől!

Az idei cannes-i filmfesztivál ugyanis a nagy irodalom jegyében

áll. Évek óta nem vonult fel ennyi irodalmi világnagyság filmfesztiválon, mint ebben az esztendőben. Az amerikaiak olyan »szerző« művével neveztek be a versenyre, mint Dosztojevszkij (Karamazov testvérek), de versenyen kívüli bemutatott darabjaik sem kevésbé ismert szerzőkkel dicsekedhetnek, mint O'Neil (Vágy a szilfák alatt) és Faulkner (Nyári tüzek). De íróval jönnek a franciák is, akik Giono »Áradat« című filmjét mutatják be, a románok, akik a »Baragani bo-

CANNES-I JELENTÉS

gáncsok» című filmjüket Istrati regényéből készítették, hogy ne is beszéljünk a »Vasvirág«-unkról, amely Gelléri Andor Endre művészetét kelti életre. Bár a Szovjetunió a fesztiválon a nagysikerű »Szállnak a darvak«-kal indul, korántsem mondható, hogy a szovjet filmgyártás mentes lenne a nagy irodalom »behatolásától« hiszen a brüsszeli fesztiválon Solohov csodálatos

A »Baragani bogáncsok« című román film egyik jelenete. A film Istrati regényéből készült, mely az 1907-es parasztfelkelésről szól. Rendezője: Daquin

Jelenet a »Nyári tüzek«-ből

Havas táj

Japán film. Megható szerelmi történet egy kis hegyfalucska életének tükrében

»Csendes Don«-ja szerepel, s lapunk már hírt adott Alekszej Tolsztoj »Golgotá«-jának filmreviteléről.

Ha öröm is, hogy kedves irodalmi élményeinket a filmvásznon látjuk megelvenedni — talán nem indokoltan a cseppnyi üröm, amely örömünkbe keveredik — az a feltevés tudniillik, hogy a nagy írók e felvoulása mögött a mai tematika világ-szerte tapasztalható válsága húzódik meg.

Fiatal házások

Másodszor szerepel a fiatal olasz rendező, Mauro Bolognini alkotása a Cannes-i filmfesztiválon. Első filmje »A szerelmesek« volt. Mostani filmjének főszereplői Antonio Cifariello, Franco Interlenghi, Antonella Luaidi, Silva Koscina és a francia Gérard Blain és Isabella Corey